

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Duplicitate politică.”

Intr'un moment de gândire senină și de sinceritate, confrății dela organul săsesc din loc au scăpat din gura vorba, că pentru Români politica radicală e cea mai bună, iar nu politica moderată, care e priincioasă numai Sașilor, fiindcă ei sunt puțin și slabi, nu pot purta altă luptă politică cu Maghiarii.

Am prins numai decât gândul adevărat al politicianilor sași, și l-am schițat într'un număr mai recent, iar după noi vine acum și „Bud. Hir-lap”, organul imperialistilor maghiari, și țintuește bine și el la stâlpul opiniei publice acesteia mărturisire, făcută fără voe, despre existența a două politici săsești, una față de Maghiari, și alta față de naționalitățile celelelalte, față de poporul de rând săsesc, și poatecă și față de străinatate.

Conform promisiunii făcute în numărul premergător, dăm în întregime articolul apărut sub titlul de sus în numărul de Mercuri, săptămâna trecută, al ziarului „Budapesti Hir-lap”, după cum urmează:

„Cu articolele lui Dr. Emil Babeș, scrise în „Telegraful Român” din Sibiu, despre necesitatea unei politici naționaliste române mai moderate în ton și în direcție, se ocupă și foaia oficioasă a deputaților sași, aparținători partidului constituțional, „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt”, în articolul de fond apărut în numărul dela 1 Iulie. Așa zice, că articolele în general conțin multe lucruri foarte corecte. Dar e altă chestie, că politica propusă în ele e într'un adevăr corectă pentru Românii din Ungaria, ori e mai corăspunzătoare politica mai radicală? Nu să ține competentă a se pronunța în chestia sulevată, ci vrea numai să constate, că din aceea, că pentru interesele Sașilor e mai corăspunzătoare politica moderată, nu

urmează de loc, că ea ar fi cea mai corăspunzătoare și pentru poporul român, de zece ori mai mare decât poporul săsesc, și cu totul de altă structură sacială.

Raționarea aceasta, într'un adevăr cu simburile și circumspecția, după mintea deschisă maghiară înseamnă atâta cât: „Noi, Sașii, fiindcă suntem puțin, suntem siliți să facem politică de prietenie față de Maghiari; dar voi, Românii, cari sunteți mai tari ca număr, și nu formați element orășenesc și comercial, ca noi, atât de mult avizați la sprijinul binevoitor al guvernului, să nu urmați pentru lumea aceasta exemplul nostru, ci continuați voi cu politica voastră intransigentă, până când se va descompune statul unitar național maghiar, pentru că atunci să ne putem primi și noi partea cuvenită. Ori apoi cum spune „Telegraful Român” cu sinceritate ceva mai valahă: Pentru noi, Sașii, e foarte plăcut, dacă alții își ard degetele și scot castanele din foc și pe seama noastră, dar nu e prielnic absolut de loc, dacă politica extremă română se schimbă în o politică moderată, pentru că atunci e spulberată povestea, că noi, Sașii, apărăm Ardealul în contra invasiunii române, care formează primejdie mare pentru Maghiari. Atunci înceată titlul de drept, de a putea cere ajutor dela Maghiari în contra primejdiei valahe.

Aceasta e una, și adevărat, din fețele politice oficiale săsești, pe care o reprezintă ei acasă „von Broos bis Draas”. Și cum e ceealtă? Așa, cum o arată aici în parlament, ca membri ai partidului constituțional. Deschisă și prietenoasă. Așa, cum îi place Ungurului. E aceea, pentru care nu numai numărul mijlociu al politicianilor maghiari, ci chiar și cei mai distinși dintre ei, sunt gata „să renunțe la anumitele garanții cu privire la fidelitatea față de stat,

pe cari le pretinde legislațiunea dela susținătorii de școale confesionale,” — cu excepțiune Sașilor, pentru că față de ei nu e nici o trebuință de astfel de garanții bagatele. Cum să și fie lipsă de ele, când domnul deputat Greskovitz, în vorbirea rostită în contra proiectului de lege despre gratuitatea învățământului popular, spune, că Sașii nu au decât o singură lozincă, aceea, care a fost gravată cu câteva zile mai înainte pe monumentul de marmoră albă al poetului Vörösmarty: „Hazádnak rendületlenül légy hive, oh magyar”. (Fi cu credință neclintită patriei tale, Maghiarule!)

De altcum vorbirea domnului Greskovitz e foarte interesantă și formează pendantul vrednic de a fi luat în seamă al aprecierilor acum amintite din „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt.” E o adevărată imbiere a unei alianțe saso-maghiare, în contra românimeii.

Și anume, în o astfel de formă, ca și cum în alianța aceasta Sașii ar forma pars potior. Lupta, — spune dl deputat Greskovitz, — pe care suntem siliți să o purtăm cu Românii, în urmările sale, nu numai pentru noi Sașii poate să fie fatală, ci chiar pentru patria noastră întreagă nu poate să fie indiferentă. Pentru că pe când pentru Sași ea formează o chestie de a fi, sau a nu fi, pentru patria noastră întreagă ea formează chestia următoare: Vrem noi, și putem noi să ținem Ardealul pe sama Ungariei?*)

Natural, că dl deputat Greskovitz și consoții săi nu sunt aplicați să ofere această alianță așa numai, cu totul de geaba. Ca contraserviciu cer, ca opiniunea publică

*) S'a întâmplat, că tocmă când rostea deputatul Greskovitz cuvintele acestea în dieta țării, a intrat în dietă baronul Bánffy, fostul ministru președinte, și a început să râdă cu hohot. I-a fost prea comică situația și lui, închipuinduși pe dl Greskovitz călare pe cal, cu sabia în mână, cum apără Ardealul de invazia valahă!

maghiară și regimul maghiar să nu ceară dela ei nici o garanție în privința fidelității față de stat. Nici învățarea serioasă a limbei maghiare în școalele lor să nu o pretindă, pentru că ei și așa pot să dea ajutor Maghiarilor în contra Românilor. Ba ei numai așa pot să rămână credincioși patriei, dacă o pot face aceasta ca — Nemți. Mai clar exprimat, prețul alianței cu Sașii este, nu numai susținerea intereselor speciale săsești și a privilegiilor lor de până acuma, — ci încă și lărgirea și întărirea acestora!

Domnul deputat Greskovitz execută în vorbirea aceasta a sa pe un comisar ministerial, care în luna trecută a vizitat școalele populare din comitatul Sibiului, și ajungând la Cisnădia, nu a fost aplicat a se mulțami cu oferirea solidarității dintre Sași și Maghiari, ca echivalent pentru nesuficiența învățare a limbei maghiare. Spunea adevărat, că acest domn comisar ministerial poate să fie un distins pedagog. (Eră Dr. Jancsó Benedek), dar că are vederi slabe politice, e evident, căci altcum nu spune, că solidaritatea saso-maghiară nu plătește nici un ban.

Cumcă ce a spus acest comisar ministerial, nu știm. Dar știm pozitiv două lucruri. Întâiu, că ministrul probabil pentru aceea l-a trimis în comitatul Sibiului, ca să-și câștige orientare despre învățarea cu succes ori fără succes a limbei maghiare în școalele populare săsești, iar nu pentru că să lege acolo alianță politică cu Sașii. Al doilea, că dacă într'un adevăr așa s'a pronunțat, că alianța aceasta nu plătește nici un ban: are perfectă dreptate. Pentru salvarea Ardealului, maghiarimea nu are nici un motiv să se alieze cu Sașii în contra Românilor, ori apoi viceversa. Națiunea maghiară își rezolvează politica ei în mod suveran, chiar și politica de naționalitate. Ar însemna renunțare dela aceasta suveranitate

FOIȘOARĂ.

Scrisori.

I.

Amice! Te plângi de acasă, ce dnul Dr. Ioan Lupăș în cuvântarea sa dela Sebeșul săsesc și un anonim în ziarul „Lupta” ridică contra medicilor români. Ai toată dreptatea să fi indignat, de oarece și unul și altul este nedrept față de noi.

Ce zice adevărat domnul Dr. Ioan Lupăș? Dânsul susține, că medicii români nu se interesează de poporul dela sate. Afirmatiunea aceasta domnul profesor seminarial a luat-o din vânt, ea e lipsită de orice basă reală. Un răutăcios ar zice, că a acusat pe unii, ca să poată scoate pe alții la iveală.

Cum s'ar putea, ca medicii români să nu contribuie cu nimic la luminarea poporului, la luminarea țărânului, care e clientul lor cel mai credincios? S'ar putea, ca ei să-și uite așa de tare de sfânta lor chemare? Nu, lucrul acesta este cu neputință.

Chemarea medicului aduce cu sine, în mod imperios, ca odaia noastră de ordinațiune să fie un fel de școală igienică și toate visitele noastre dela sate să fie un fel de prelegeri publice în miniatură.

Vine un bolnav la tine, îl întrebi de începutul și cursul boalei sale, îl examinezi, îi faci diagnoza, îi prescrii medicamentul potrivit și îi dai amănunțite îndrumări dietetice. Uneori îi ții o scurtă prelegere din igiena particulară.

Și lucrul acesta se repetează zi de zi, pentru că nu este zi lăsată de Dumnezeu, în care să nu primești țărani bolnavi la casă.

Un profesor instruiască 30—40 elevi în cursul unui an școlar; un medic instruiască, din punct de vedere igienic, sute și sute de țărani în același interval. Un conferențiar, b. o. cel cu pricina, își desvoaltă tema sa, adeseori prea lungă și în urmăre obositoare, înaintea unui auditoriu, care îl ascultă din oficiu, chemat acolo de o poruncă a superiorilor. Noi, medicii, ne adresăm în ordinațiunile noastre către aceia, cari au interes să ne asculte. Clientii nostri vin la noi nechemăți, nesiliți, și vor să primească sfaturi, din cari să tragă folos imediat. Sfaturile noastre prind, pentru că sunt adresate acelora, cari vreau să scape de o durere, în multe cazuri să scape din ghiarele morții.

Parecă aud pe unul sau pe altul zicând: Șablon, faci diagnoza, prescrii medicina, dai îndrumări dietetice (și încassezi taxa).

Sunteți în rătăcire, domnilor! Medicii nu pot lucra după șablon, ei trebuie să individualizeze. Într'un fel vei proceda când ai de a face cu un om în vârstă,

altfel când pacientul e un copilăș de abia câteva luni și peste tot altcum la diferitele boale, de cari sufer oamenii.

Bieții copii, cât au să suferă în urma nepriceperii părinților lor. Cu adevărat unele mame își omoară copiii cu dragoste. Ca să se desvoalte, să crească mai repede, le dau înainte de vreme tot felul de bucate, potrivite numai abia după un an, doi. De aci apoi cataruri de intestine, unul mai grav ca celalalt, și în urmăre o mortalitate măritoasă între copii, mai ales la sate.

Pune-te acum, doctore, și explică mamei greșala, de care s'au făcut vinovate; dă-le îndrumări pentru săptămâni și luni de zile înainte. Ba nu uita a le spune, că mângăierea de căpetenie a copiilor până la șapte ani e laptele și nu de geaba primul rând de dinți se numesc „dinții laptelui”.

Tot Românul, care are copii, să țină deci vacă la casa lui!

Asta așa merge an de an, mai ales vară de vară, căci pe timp călduros se îngămădesc casurile de cataruri intestinale.

Chiar și medicul cel mai morăcănos e necesitat a face pe igienistul în astfel de cazuri. Așa-i, ori nu?

La revedere.

Sibiu, în Iunie 1908.

Dr. I. Beu.

O căsătorie.

Cum s'a întâmplat, cum nu, cu greu se poate spune, fiindcă lucruri de acestea mai mărunte istoria nu le notează și nu le ține în evidență. Destul însă, că amicul Nicolae a rămas holțuit. Și era acum holțuit tomatnic, bine brumăț pe mustațe și pe firii de păr din cap, căți i-au mai rămas. Era intrat binișor în etatea, în care, după părerea tuturor mătușelor, fără deosebire de naționalitate, bărbatul nu se mai poate însura, pentru că nu-l mai vrea nime.

Ei, dar părerea mătușelor nu ne privește. Ne privește faptul, că amicul Nicolae era neînsurat. Mai mult decât atât ne privește apoi alt fapt, anume, că amicul Nicolae era dușman neîmpăcat al femeilor, de orice rang, naționalitate și etate, pentru că după părerea sa toate retele în lumea aceasta dela femeie și prin femeie s'an născut. De aceea, amicul Nicolae nu putea se suferă femeile, și când întâlnea câte una în calea sa, întorcea capul în altă parte, pentru că nici să n'o vadă.

Așa făcea el și cu econoama sa, cu domnișoara Sida, care n'avea voo se între în camera lui, decât numai după ce a plecat el de acasă. Iar când îi aducea dejunul, pentru că amicul Nicolae numai dejunul îl lua acasă, la locuința sa, ridică gazeta pe care o cetea în fiecare zi, sus,

dimiterea la târgueli politice și la legarea de alianțe. Politica națională a statului ungar nu poate fi obiect de învoială, de vânzare ori de târguială, tot așa cum nu poate să-și lege de condițiuni nici un supus al statului patriotismul său, nici chiar gruparea de buze străine, care nu vorbește ungurește, fie că gruparea aceasta o compun câteva sute, ori câteva milioane de supuși ai statului. Patriotism condiționat nu există. Cel ce-și leagă patriotismul de condițiuni, ar face mai bine dacă și-ar scoate pașaport și s'ar duce acolo, unde găsește statul, care acceptază asemenea condițiuni.

Când vorbim cu politicieni naționaliști, auzim de multeori frazele acestea: Trebuie să trăim în pace unii cu alții, că doară Maghiarii și Sașii, ori Maghiarii și Românii, sunt avizați unii la alții! Dar tesa e numai pe jumătate adevărată. Întru atâta adevărat, că în statul acesta, Sașii, Românii, Slovaci, etc. sunt cu adevărat avizați la națiunea maghiară, dar națiunea maghiară, alcătuitoare de stat, nu e avizată la nime. Tocmai de aceea, din principiu, că suntem avizați unii la sprijinul altora, nu se pot scoate de loc astfel de consecvențe, cari și numai cu un fir de păr ar putea să atingă scopurile și misiunile mari naționale, a căror atingere și împlinire pe pământul acesta este ceva egal cu împlinirea misiunii istorice a maghiarimei.

Cu privire la cele spuse la câlcâiul acestui articol, nu vom permite să ne spunem părerile într'un articol separat.

Congresul bisericii sârbești.

Prin decret regal comisar regesc pentru conducerea congresului bisericii gr.-ort. sârbești este numit ministrul de justiție *Günther Antal*. Congresul va fi convocat pe 21 Iulie n. la Carloveț, în scopul alegerii de patriarh.

„Naționalitățile și reforma electorală“. Ziarul „Lupta“ din Budapesta scrie în numărul de Vineri, 10 Iulie n. următoarele: „Sub acest titlu „Pester Lloyd“ a publicat în numărul său de Vineri un articol informativ, în care s'a făcut amintire, — în mod greșit, — și de ziarul „Telegraful Român“. Pentru a încunajura orice neînțelegere, suntem autorizați a constata, că clubul deputaților naționaliști nu are nimic comun cu acel articol, care se bazează, precum apare aceasta la evidență și din partea introductivă a acelui articol, pe informații private de ale ziarului amintit, în unele părți de sigur greșit interpretate“. Luăm act.

etât de sus, ca privirea sa să nu poată cădea asupra domnișoarei Sida.

Păcat, pentru că domnișoara Sida era o fată destul de frumoasă, și oricare alt bărbat și-ar fi păcut cu drag ochii, privind-o. Nu mai era tină, dar nici bătrână. Cum era mai potrivită, vorba alui. Și se știu îmbrăca cu atâta gust, încât părea că anume a umblat la școală și a făcut studii serioase în privința aceasta.

Dar pe amicul Nicolae nu l privea, nici frumșea, nici gustul estetic, ca să zic așa, al doarei Sida, ci lui să i-se aducă dejunul, și apoi cine-l aduce, se dispare iute din camera lui. Și nici n'ar avea vreme amicul Nicolae să-și bată capul cu domnișoara Sida, când are alta de lucru. Lucru mare. Gazetele nu le poate citi peste zi, în urma ocupațiunei sale prea încăldate, ci le citește totdeauna dimineața, la dejun. Și știți pentru ce le citește? Pentru că se adună din ele știrile sensaționale, despre omoruri, escrocherii, și despre alte crime, se adună datele referitoare la viața morală a omeniei și să constate din ele, că aproape toate fărâdelegile sunt pricinuite, în mod direct, ori indirect, de — femei. Amicul Nicolae lucrează adevărat la un studiu amănunțit în privința aceasta, la un op, care va face senzație în lumea literară.

În dimineața în care se începe un episod însemnat din viața amicului Nicolae, episodul pe care am pus de gând să vi-l comunic, gazetele aduseseră material foarte bogat pe seama lui. Atâtea omoruri, sinucideri, arestări, condamnări judecătorești, nu aduseseră ele de mult. În

„Partid moderat slovac“. O foaie slovacă scrie, că are cunoștință pozitivă despre încercările făcute din partea guvernului, de a să înființe un partid moderat slovac. Mișcările naționaliste dintre Slovaci guvernul voia la început să le suprimă cu ajutorul partidului poporal, dar lucrul nu a succedat. Partidul poporal nu are nici o trecere la poporul slovac. Și-a pierdut în-treg terenul. S'a făcut apoi încercarea și cu ajutorul reuniunilor poporale catolice, dar nici așa nu merge. Acum s'a pus la cale înființarea unui partid moderat slovac, probabil, pentru Slovaci, certându-se și bătându-se la alegeri între olaltă, — naționaliști cu moderații, — să rămână și unii și alții pe de laturi.

Din parlament. Vineri la orele 10 a ținut ședința casa magnaților. Prezenți foarte puțini membri ai înaltului corp legiuitor. S'a votat fără discuție proiectul de lege despre prelungirea legii referitoare la judecătura curială în chestii electorale, și tot fără discuție s'a primit și legea despre regularea proprietății. A urmat legea despre execuții. În legea aceasta casa magnaților, în conțelegere cu guvernul, a făcut o modificare. Pensiunile nu le-a scos adevărat toate de sub execuție, ci numai ale văduvelor și orfanilor. Dela funcționarii pensionați, pensia poate fi sequestrată, astfel însă, ca respectivului să-i rămână 1200 coroane. În aceeași zi la orele 12 și jumătate a ținut ședința dieta, și luând cunoștință despre modificarea legii de execuții din partea casei de sus, a acceptat și ea modificarea. La orele 2 și jumătate casa magnaților a ținut de nou ședința, pentru a lua la cunoștință, că și dieta a acceptat modificarea făcută în legea de execuții. S'a autenticat apoi procesul verbal al ședinței, în casa magnaților și în dietă, iar președintele dietei a încheiat ședința cu comunicarea, că proxima ședință a dietei se va ține în 23 Septembrie n. c. Până atunci — vacanțe parlamentare.

Întâlnire de miniștri. Organul ministrului nostru comun de externe, ziarul „Fremdenblatt“ dela Viena scrie, că știri de dată de ziarele italiene, privitoare la o iminentă întrevvedere dintre domnii Tittoni și Aehrenthal, se confirmă. Ministrul de externe italian va merge în cursul verei în Austria la vânătoare și cu această ocaziune va avea o întrevvedere cu baronul de Aehrenthal, ministrul de externe al Austro-Ungariei. Locul unde să va întâmplă această întâlnire, nu este încă fixat, nici data întâlnirii, nu se cunoaște încă. În cece privește știrea despre o întâlnire a dlui Iswolsky, ministru de externe al Rusiei, cu baronul de Aehrenthal, „Fremdenblatt“ zice, că ministrul de externe al Rusiei va face o cură la Karlsbad, așa că e probabil, că va profita de trecerea sa prin Viena spre a avea o întâlnire cu ministrul afacerilor străine al monarhiei austro-ungare. Tot așa și domnul D. A. Sturdza, prim-ministru al României, mergând în zilele viitoare la Karlsbad, se va opri în Viena pentru a se întâlni cu baronul de Aehrenthal, ministrul nostru comun de externe.

dimineața aceea a avut deci o recoltă bună fantasia amicului Nicolae. A avut însă și o surprindere, căci vând nevrând a trebuit să derse față cu domnișoara Sida, care s'a întârziat de data aceasta cu dejunul, și când a intrat cu el pe neașteptate în cameră, amicul Nicolae nu mai avea gazetă în mână, pentru că le cetise toate, și astfel n'a mai putut se ridice gazeta în sus, ca să nu-și vadă economia.

O văzu. Și ce era mai nostim, domnișoara Sida, nu să iasă iute afară, după ce a așezat dejunul pe masă, ci mai tocmi pânzătura de pe masă, mai șterse lingurița, mai puse zahărnița la loc mai aproape de mâna stăpânului, cu un cuvânt, își făcea de lucru, pentru că să rămână mai multă vreme în odaia amicului Nicolae, care ținea ochii țântă la șurțul ei cel alb, care îi ședea atât de bine Sidei pe fondul unei rochii negre. Și totuși i se părea amicului Nicolae, că domnișoara șade prea mult în odaia lui. Și nu știa de ce? Doar nu-i va face ea, Doamne iartă-mă, ofert de căsătorie? Mai ști? Acum s'a cam întors lumea pe dos cu obiceiurile.

Domnișoara Sida își dresă nițel glasul apoi îl agră:

— „Domnule Nicolae!“

Sângele înghețat în vinele amicului nostru. Era mort, că acum are se urmeze declarația de amor, ori jalbă în contra opiniunei publice, care condamnă pe domnișoara Sida, pentru că șade în casă cu un holțu, o gresală din partea ei, care nu mai poate fi reparată decât numai prin căsătorie, ori așa ceva. Era sigur amicul Nicolae, că ceva lucru mare are se urmeze.

Din despărț. „Asociațiunei“.

Convocare.

Onorații membri ai despărțământului *Alba-Iulia* al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ sunt invitați la adunarea generală ordinară, ce se va ținea Duminecă, în 20 Iulie st. v. (2 August st. n.) 1908 la orele 3 p. m. în școala din comuna Totaiu.

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul casarului.
4. Alegerea comisiei pentru cenzurarea socotelilor.
5. Alegerea comisiei pentru înscrisirea de membri noi și încassarea taxelor.
6. Disertațiuni cari cu 3 zile mai înainte se vor prezenta directorului despărțământului.
7. Raportul comisiei.
8. Alegerea a lor 2 delegați pentru adunarea generală a „Asociațiunii“.
9. Alegerea directorului și a comitetului pe restul perioadei.
10. Alegerea de verificatori a protocolului adunării.

La adunare sunt bine văzuți toți sprijinitorii și doritorii de cultură a neamului.

Alba-Iulia, la 28 Iunie st. v. (11 Iulie st. n.) 1908. *Enea Pop. Bota* m. p., secretar. *Ioan Teculescu* m. p., dir. despărț. Dr. *Rubin Patifa* m. p., casar.

Intrunirea agricolă din Cărpeneș.

— Raport special. —

— 9 Iulie n.

Duminecă, 5 Iulie n. a. c. membrii exmiși de comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din com. Sibiu“, domnii R. Simu, A. Cosciuc și N. Iosif în frunte cu neobositul secretar V. Tordășianu, conduși de dorul pentru luminarea și înaintarea țărânului român, cu adevărată iubire frățească au alergat în mijlocul fraților din comuna Cărpeneș, unde cu inimi calde și brațe deschise au fost primiți.

Dela Miercuria spre meazăzi în despărțare de 14 chlmtr. tocmai la poalele munților într'o formă de căldare se află situată comuna Cărpeneș cu peste 1000 locuitori români.

Imprejmuită fiind comuna de o parte de puternica comună săsească Gârbova, iar de altă parte de comuna săsească Reci, hotarul îi este cu mult prea mic pentru numărul locuitorilor ei.

Între astfel de împrejurări siliți sunt a lucra în hotarele comunelor vecine și în mare parte a-și cumpăra pe bani bucatele de lipsă.

Portul bărbătesc e și astăzi în toată curățenia și vechimea de odinioară, afară de 2—3 casuri. Tot asemenea și la femeile mai bătrâne. Cu durere am văzut însă, că nevestele mai tinere și fetele au început a-și pestrița portul lor cel simplu.

Casele și celelalte edificii economice sunt toate din material solid, curate și în

stare multămitoare. Peste tot se poate vedea înaintare spre bună stare și religiozitate.

Indeletnicirea de căpetenie a acestor locuitori este viieritul. În timpul trecut fiind prețul vinului de tot scăzut, abia puteau să-și acopere cele mai arzătoare trebuințe și cămătării fără de milă îi exploatau după plac. În timpul din urmă, urcându-se prețul vinului au început și ei să răsufe mai ușor, ridicându-se cu încetul la o bună stare mai corăspunzătoare cu hărnicia lor.

Nu mult le-a fost dat însă să guste din fericirea aceasta, de oarece dușmanul cel neîmpăcat al viilor, filoxera, a început cu toată puterea să le nimicească isvorul de câștig și de traiu.

De aceea nu e mirare, dacă bătrâni cu plete albe, băbați și femei în vârstă, feciori și fete, cu toții dimpreună alergat-au întru împințarea acelor, cari mergeau să le împărtășească sfaturi și povești folositoare, pe cari primindu-le și urmându-le, vor putea să le facă viața mai tîgînită.

La intrarea în comună membrii comitetului central au fost binevențați de parohul local I. Munthiu, care vorbind în numele poporului aflător de față a zis: „Cu dor v'am așteptat și bună nădejde avem, că sfaturile și poveștile ce veți binevoi a ne da, mai ales în ale viieritului, care este aproape singurul isvor de câștig al locuitorilor din această comună, la bună ispravă vor duce și roade îmbelșugate vor da, pentru că în pământ bun și roditor vor ajunge“.

În numele comitetului central a vorbit R. Simu, care mulțămind pentru călduroasa primire a asigurat pe cei de față, că membrii exmiși ai comitetului, încurajați de frumoasa primire, cu frățească dragoste și cu deosebită râvnă vor căuta să le mulțamească așteptările îndreptățite. Ambele vorbiri au fost urmate de câte un întreit „trăiască“, repetat apoi de tinerimea adultă și reuniunea pompierilor până la locuința dlui vicenotar A. Muntean, unde membrii comitetului au făcut un mic repaus. De aci apoi cu toții ne-am îndreptat spre biserică, ca cel mai încăpător locaș pentru astfel de întruniri.

Comunele învecinate au fost și ele bine reprezentate. Din Reci a fost vrednicul notar D. Munthiu cu doamna, parohul Ig. Filip, inv. I. Bărsan și priceputul viier Marcu Barb, apoi parohul I. Dobrotă din Poiana, cu inv. N. Șerb și teologul Ghișe. Din Miercuria domnii Simulescu și Blaga. Din Gârbova parohul R. Pop cu familia. Din Deal parohul N. Dura și inv. I. Dobre. Din Căpâlna parohul V. Dobre ș. a.

Di R. Simu binevențând pe cei prezenți, cari într'un număr așa de frumos au alergat să asculte folositoarele povești, salută îndeosebi pe oaspeții străini, cari prin venirea lor au mărit însemnătatea întrunirii și dovedesc, că știu să prețuiască frumoasele făpturi ale vrednicei noastre „Reuniuni agricole“.

A lădat apoi deosebită hărnicie a locuitorilor Cărpeneși, cari cu sârguință și pricepere au știut să facă din hotarul comunei lor situat în creerii munților o adevărată grădină încântătoare și aducătoare de folos. Cu durere vede însă, că îndelungata lor trudă este acum aproape nimicită de cel mai neîmpăcat dușman al viilor, de filoxeră. Ii îndeamnă însă, ca după sfaturile și poveștile ce vor primi să înceapă o nouă lucrare și în curând se vor bucura de roadele ostenelelor lor. Arată apoi pe scurt foloasele ce pot să aducă și ceilalți rami de economie, cari îmbrățișați cu căldură și istețime, pe lângă ramul viieritului, pomăritul și stupăritul, pot să le aducă frumoase câștiguri.

Vorbește apoi îndeosebi despre nutirea vitelor în timp de secetă și arată mai multe soiuri de semințe pentru nutrețuri cari se pot sămăna în miriști și spune cum sunt a se păstra și folosi pește earnă, când celalalt nutreț ne lipsește.

Prelegerea a fost ascultată cu deosebită luare aminte, și di R. Simu a fost răsplătit cu un întreit „Să trăiască“.

Conform programei a urmat prelegerea despre noua cultură a viilor. Membrul din comitet inv. N. Iosif, într'un limbaj nu se poate mai popular, a vorbit cu deplină cunoștință de cauză și timp de peste 2 ore a ținut pe ascultători într'o deosebită atențiune. În introducere a arătat relele de cari suferă poporul român, și cu dibăcie a dovedit cum poporul se aruncă în brațele prorocilor mincinoși și nu dă crezământ adevăraților lui binevoitori. A scos apoi la iveală credințele deșarte, în legătură cu sărbătorile băbești pe cari asemenea le-a dovedit de neîntemeiate, apoi luxul și beția, două desfrăuri, din cari urmează sărăcia.

Dela acestea a trecut la cei mai mari dușmani ai viilor, filoxera și peronospora, descriindu-i în mod amănunțit, apoi a ară-

(Va urma.)

tat care este modul de scăpare și cum trebuie să se facă noua cultură a viilor.

Rar se va da țăranilor noștri ocaziunea, să audă câte o prelegere atât de folositoare și instructivă, de aceea se vede că a și fost ascultată în mod deosebit.

Ca o continuare a urmat apoi instructivă prelegere a dlui A. Coșciuc, care a început cu culesul viilor, tescuitul strugurilor, îngrijirea vaselor și a mustului, precum și unele morburii ale vinului.

Fiind timpul înaintat, nu s'a putut mult insista asupra acestor povești folositoare pentru vierii români. De altmurlu dl A. Coșciuc a promis că va sta Cărpinișenilor într'ajutor la renoirea viilor.

Iscusitul și harnicul nostru stupariu dl R. Simu, cu cunoscuta-i dibăcie și îndemnare a vorbit acum despre cultura albinelor și a îndemnat poporul la îmbrățișarea acestui ram folositor și aducător de câștig. Puțină osteneală și mai puțină cheltuială și totuși câștigul e însemnat.

Pentru lățirea acestui ram pe o treaptă mai rațională, comitetul central a procurat o coșniță mobilă, după sistemul cel mai bun, precum și recușitele neapărat de lipsă, pe cari, prin emisiile săi le-a dăruit membrului „Reuniunii” dlui V. notar A. Muntean, cu deobligământul, ca să ni-zuiască pentru răspândirea acestui ram de economie.

Sarcina cea mai gingașă a revenit și de astădată secretarului „Reuniunii” dlui V. Tordășianu, care prin frumoase pilduri a vorbit poporului despre însemnătatea tovarășilor peste tot și a însoțirilor de credit sistem „Raiffeisen” în deosebi, îndemnând poporul să înființeze în Cărpiniș o astfel de însoțire.

Întru sprijinirea adevărilor rostite de secretarul „Reuniunii”, și pentru ducerea la îndeplinire a acestei folositoare cauze a vorbit și vrednicul notar D. Munthiu, care cunoscând mai deaproape împrejurările locale, cu dovezi a arătat lipsa neapărată a unei astfel de însoțiri și a îndemnat pe cei prezenți a se înscrie ca membri.

Începutul l-a făcut harnicul preot local I. Munthiu apoi dl notariu și alți fruntași. Dl secretar V. Tordășianu a luat și de astădată angajamentul să pregătească actele recerute la înregistrarea firmei. Astfel, peste puțin o să avem și în comuna Cărpiniș un bun și folositor așezământ românesc, care va contribui la bunăstarea și fericirea locuitorilor.

În urma apelului făcut, mai mulți fruntași s'au înscris în șirul membrilor „Reuniunii”. S'au împărțit între cei prezenți mai multe cărți din biblioteca „Reuniunii”, și dl R. Simu a mulțumit celor prezenți pentru frățiasca dragoste, cu care au luat parte la întrunire, precum și pentru sprijinul și deosebitul interes ce au arătat față de „Reuniune”.

Erau 7 oare, când depărtându-ne din biserică, preste 40 persoane, domni și țăranii, ne-am intrunit la ospitală și bogata masă, aranjată de stimatele doamne notărășite Munthiu și Muntean cu ajutorul d-lor V. Oros învâț. Afându-ne sub cerul liber, toastele și buna dispoziție n'au lipsit, și firul întrerupt în biserică s'a continuat la masă, până târziu.

Ca operă pentru încoronarea fapturilor săvârșite preste zi, s'a făcut o colectă de 6 cor. 60 bani, cari se vor adăuga „Fondului viilor români din cercul Mercurei” înființat de vrednicul not. D. Munthiu. „Dumnezeu vede” încă și-a împlinit chemarea.

Trăiască Cărpinișenii și vrednicii lor conducători, să poată duce la izbândă folositoarele povești, ce li s'au dat.

Cu acestea ne-am despărțit, ducând cu noi folositoare învățături și frumoase amintiri.

Pentru conducătorii școalelor de pomi comunale.

La recercarea onorabilei comisii economice comitatene, hotărâre am luat să ținem în zilele din 22—24 Iulie n. c. la școala economică consistorială din Sibiu, strada Weisen nr. 5, anume, cu conducătorii școalelor de pomi comunale un curs de repetiție și de practică în ale altoitului pomilor.

Cursul s'a va ține cu începere din 22 c. oara 8½ dimineața la școala amintită, și sub conducerea vice-prezidentului reuniunii noastre dl Ioan Chirca, notar în Săliște și a d-lor Dr. Ioan Stroia, protopresbiter și Aurel Coșciuc, conducătorul școlii economice consistoriale, ambii membri în comitetul nostru central.

Participanții vor beneficia de cărușie gratuită, de cor. 2 la zi, ear cei cari n'au fost împărțiați de cuțite de altoit pomi, vor primi și câte un asemenea cuțit, toate acestea acoperite din fondul economic comitatens.

Comitetul nostru central va îngriji de eventuala încuarterare a participanților.

Sibiu, 8 Iulie n. 1908.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucuța,
prezident.

Vic. Tordășianu
secretar.

NOUȚĂȚI.

Arhiducele Leopold Salvator la Sinaia. Alteța Sa Imperială și Regală, Arhiducele Leopold Salvator, a sosit Marți d. a. la oarele 5 la Sinaia, cu trenul dela Brașov. A fost întâmpinat la gară de Maiestatea Sa Regele Carol, de Alteța Sa Regală principele moștenitor de tron Ferdinand, de ministrul-president D. A. Sturdza și de principele Schönborg-Hartenstein, ministrul plenipotențiar al Austro-Ungariei la București. Batalionul de vânători dela Sinaia, cu muzica în frunte, a dat onorurile militare. După ce a trecut în revistă trupele, A. Sa Imper. și Regală a plecat în trăsura, împreună cu Maiestatea Sa Regele Carol și principele Ferdinand spre castelul Peleș. Mercuri sara la oarele 9 Alteța Sa a plecat cu trenul îndărăt la Brașov.

Școalele române și limba maghiară. Ziarele maghiare scriu, că ministrul de culte și instrucțiune publică a detras ajutorul de stat dat până aci școalelor române gr.-ort. și gr.-cat. confesionale din Șimand, comitatul Aradului, din motivul, că în ele nu s'a propus cu destul succes limba maghiară. Totodată a ordonat, să se facă școala comunală în comuna numită. Aceeași soartă a avut și școala română gr.-ort. din Minișul superior, căreia ministrul încă i-a detras ajutorul de stat, din același motiv.

Dela comitat. Hotărârile comitetului central electoral al comitatului Sibiu, cu privire la reclamațiunile date în contra listelor provisorii electorale de pe anul 1909, din orașul Sebeșul-săsesc, apoi din comunele Mercurea, Galeș și Căpâlnă, sunt espuse spre privire în zilele din 20 până în 30 Iulie 1908, în cancelaria vice-comitetului, precum și la primăriile comunelor respective.

Membri noi în casa magnaților. Deputații din dietă, aparținători partidului kossuthist, Chernel Gyula și Perczner Béla, au fost numiți membri pe viață ai casei magnaților.

Arămâni ucși. Vineri, săptămâna trecută, au fost aflați doi Arămâni la Papadia uciși de câtră bandele grecești, iar turmele lor nimicite.

Consilii de onoare în armata română. În scopul de a se împedeca duelul între oficeri, s'au introdus în armata României consiliile de onoare, pentru a căror funcționare s'a compus un regulament, aprobat prin decret regal din partea Regelui Carol al României.

Advocat nou. Domnul Dr. Nicolae Cristea, aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațială în Oana Sibiului (Vizakna).

O rugămintă. Având să absenteze timp mai îndelungat din Sibiu, dl V. Tordășianu roagă pe toți aceia, cari au dăruveri cu reuniunea agricolă sau cu cea a sodalilor români din Sibiu, să nu-i să adreseze dsale, ci reuniunilor respective.

Rectificare. În foișoara numărului nostru trecut (70) s'a strecurat o eroare, în colosna a doua, aliniatul al doilea, rândul al 5-lea, unde în loc de „mai târziu” este a se ceti „mai întâi”.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu” pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: Doamna Iosefina Pop u. Lobonțiu, soție de jude de curie (Buda-pesta) 10 cor., doamna Elisaveta Popa 5 cor., Constantin Oancea, paroh (Cioara-de-jos) și soția sa Valeria 1 cor., Cornel Muntean, viconotar (Cărpiniș) pentru sine, pentru soția sa Elisa n. Blaga și pentru copiii lor Enea, Virgil și Minodora 2 cor., Demetriu Dobre, stud. (Căpâlnă) 1 cor., Ioan Mafteiu, director (Brezoiu) 5 cor., pomeana răpos. măestra cismar N. Domnariu, colegul repos., cismarul George Prașca a adunat cu pălăria 1 cor. 34 fl.

A trăsnet în sinagogă. În Cernăuți a fost o puternică rupere de nori, cu fulgere și trăsnete. Trăsnetul s'a descărcat asupra sinagogei evreiești de acolo, și a omorât pe trei Evrei, cari să rugau în ea.

Ziarul „Lupta” din Budapesta a fost încredințat conducerii domnului Lucian Bolcaș, un bun manuator al condeiului.

Cutremur de pământ. În una din nopțile trecute s'au simțit mai de multeori cutremure de pământ în unele regiuni ale Austriei de răsărit și de sud, precum și în Italia și Elveția. Cutremurile nu au fost puternice și nu au făcut nici o stricăciune.

Congresul Slavilor. În Praga se ține un congres al Slavilor. Deschiderea congresului s'a făcut astăzi, Luni. Deschiderea era vorba să o facă ministrul austriac Kramartz. Congresul se va ocupa cu chestiile următoare: Crearea unei bănci slave, organizarea jurnalismului slav, organizarea librărilor, organizarea de călătorii în țările slave și espoziția slavă din anul 1911, proiectate a se aranja în Moscova. Congresul urmărește numai scopuri de civilizațiune și de pacificare, iar cu chestiuni politice nu se va ocupa.

Sinucidere. Judecătorul cercual din Alba regală, cu numele Foszler Antal, și-a tras un glonț de revolver în tâmplă și a murit numai decăt. Motivul: o boală grea, incurabilă, de care nenorocitul a voit se scape rai curând decum fi eră scris în cartea sorții.

Serbările dela Blaj. Din o dare de samă ce ni s'a trimis, constatăm, că cu ocaziunea serbărilor aranjate de societatea meseriașilor de acolo, în 14 și 15 Iunie, cu prilejul sfîntirii steagului societății, s'au făcut încasări sub diferiți titli de 2198 cor. 75 fileri. Cheltuelile au fost de 904 cor. 05 fileri, a rămas deci venit curat 1294 cor. 70 fileri.

Ruinele unei biserici. La Roma se fac săpături de mai multe săptămâni, pe locul unde a fost cândva biserica Crisogono, ridicată de cardinalul de Crema, și care a esistat până la anul 1123. S'a dat de urmele ei, și în adâncimi au fost găsite prețioase picturi, sieriuri, și alte obiecte de însemnătate arhiologică.

O fată uriașă. Pe stradele din orașul Newyork, în America, publicul admiră mult o fetiță, care deși e numai de 25 luni, are o greutate de 110 kilograme. E fata unui croitor și se numește Adelina Guittila. Când s'a născut, nu avea decăt un kilogram și jumătate, dar a început să crească foarte repede, spre mirarea părinților. Și e curios, că mănâncă foarte puțin.

Universitatea din Jena. În curând își va serba universitatea din Jena iubi-leiul de 350 de ani de existență. Cu aceasta ocaziune i-se va face un cadou foarte prețios. Profesorul Dr. Haechel îi va dona adecă colecția sa științifică-naturală, pe care și-a adunat-o timp de 48 de ani de profesorat la universitate.

Casarmă prăbușită. În Petersburg s'a prăbușit o casarmă mare, îngropând sub ruine unsprezece soldați, dintre cari 7 au fost scoși din partea pompierilor de sub ziduri, iar patru nu au mai putut fi salvați, ci au murit.

Teatru român oprit. În Sighetul-Marmației eră să se dea reprezentație teatrală română, cu concursul artistului dramatic Z. Bărsanu, dar autoritatea locală a oprit ținerea reprezentației, probabil din motivul, că în Sighetul Marmației gra-sează tifosul, — dupăcum scriu ziarele maghiare.

Catastrofă. Joi a explodat în o fabrică de boiangerie din Budapesta rezervuarul de benzină din laborator și fabrica s'a aprins pecând toți muncitorii se aflau încă la lucru. Închși fiind din toate părțile de fum și de flacări, bieții lucrători au sărit dela înălțimi de câte 30 de metri pe pardoseală, unde unii și-au găsit moartea, iar alții au fost grav răniți. Au ramas morți pe loc 3 inși, iar 9 sunt grav răniți și grijiți în spital. Alții s'au ales cu rane mai ușoare.

Expoziție de pictură în Sibiu. Primim informațiune din Budapesta, că sindicatul artistic al pictorilor maghiari va aranja în curând o expoziție în orașul nostru. Atragem din vreme atențiunea publicului asupra acestui eveniment artistic, comunicându-i, că vor fi espuse creațiunile cele mai succese ale celor mai distinși artiști tineri în ale picturii, cari sigur că vor satisface pretenziunilor publicului sibiian, provezut cu bun gust artistic. Aranjarea expoziției o va face domnul Schöffner Béla, secretariul întreprinderii, cu pictorul Szines Elemér.

Proces interesant de presă. Ziarul francez „Le Matin” a fost dat în judecată și condamnat pentru calomnii, publicate la adresa senatorului Humbert, căruia ziarul a rămas să-i plătească despăgubire 50,000 de franci. La două zile după proces, ziarul numit a înșirat de nou aceleași acuzațiuni în contra senatorului Humbert, care i-a făcut apoi nou proces de calumnie. Dar au intentat ziarului proces de presă și jurații, cari au adus verdictul de condamnare, și fiecare din ei cere 10,000 de franci despăgubire. Scump proces!

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur.” Din opul „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungara”, de Teodor V. Păcăfian, au apărut până acuma patru volume, și stau gata pentru a fi puse sub tipar alte două volume, — al V-lea, în care se cuprind vorbirile deputaților români rostite în dietă în ciclul parlamentar 1869—72, și al VI-lea, care conține mișcările politice-naționale ale Românilor din statul ungar până la anul 1881, când s'a stabilit programul național dela Sibiu. Volumele apărute se vând cu câte 10 coroane exemplarul nelegat și 12 coroane exemplarul legat, și se pot comanda dela autorul în Sibiu (Nagyszeben). Prețul se poate plăti și în rate.

Anuarul gimnaziului de stat din Sibiu. Am primit la redacție anuarul gimnaziului reg. ung. de stat din Sibiu, pe anul școlar 1907/1908, publicat de dl director al institutului, Szentimrei István. Scoatem din el următoarele date: gimnaziul are un director, 22 profesori, 6 cati-cheti, un medic și trei servitori. Examenul de maturitate l-au făcut 18 elevi (din 23) și adecă cu foarte bine doi (Români Demetriu Cosma și Petru Vlad) cu bine șase (între ei Români Enea Isacu, Leonte Muntean și Vasile Oana) ceilalți sunt simpli maturi. În toate clasele (I—VIII) au fost în anul trecut 561 de elevi, și anume, Maghiari 238, Nemți 55, Români 268. Clasa I-a a avut trei paralele, a II III și a IV câte două.

Anuarul XI al școlii capitale gr.-ort. române de băieți și fetețe din Lugoj, pe anul școlastic 1907/1908, elaborat de George Joandrea, ierodicon și învățător. Conține o frumoasă biografie a decedatului învățător român din Lugoj Vasile Nicolescu, (cu portret), sorisă de G. Joandrea, și apoi obicinuitele date școlare.

„Revista Teologică”, organ pentru știința și viața bisericească. Anul II, nrul 6, pe Iunie. Cuprinsul e următorul: Personalitatea metropolitului Andrei, de D. Cunțan. Din trecutul bisericii române bi-horene, de Grui. Modernismul și enciclica „Pascendi”, de Archim. Iuliu Scriban. Ierarhia și metropolia bisericii române. Predică ocașională, de M. Jantea. Predică despre lux, de Ioan Nan. Mișcarea literară, de G. Tulbure. Informațiuni, de N. D. Tipicul cultului religios, de Cantorul. Redacția și Administrația, Sibiu, Strada Măcelarilor 45. Redactor responsabil Dr. Nicolae Balan, profesor seminarial.

Concurs.

La încredințarea conferenței învățătoarești din Orăștie, dto 1 Maiu n. 1908, se publică concurs pentru premiul de 20 coroane, oferit de dl Avram Dubleșiu, învățător în Romoșel, pentru cea mai bună lucrare despre tema:

„Datorințele învățătorului afară de școală, pentru introducerea deprinderilor bune în sinul poporului român, cu privire la diferiți rami economici (d. e. buna conservare a produselor, grâului, vinului ș. a.)”

La acest premiu pot concura numai învățătorii dela școalele noastre confesionale populare din cercul conferenței învățătoarești al Orăștiei.

Lucrările sunt a se înainta comisarului consistorial, care se va numi pentru conducerea conferenței din anul 1909, înainte de terminul conferenței cu o lună de zile. Iar numele autorului să se alăture într'un plic sigilat.

Sibiu, 10 Iulie 1908.

Dr. V. Bologa
comisar consistorial,

De ce sufer copiii de diaree? Pecând în timpul recoros vărsările se manifestează mai arareori, și aproape fără pericol, ele se ivesc odată cu căldura verii mai adese, și chiar foarte adese în lunile cele mai călduroase, și urmarea lor este atât de grabnică și periculoasă, încât în timpul acela mortalitatea copiilor crește în mod teribil. Faptul acesta deplorabil, care cu toate că se arată mai cu seamă în orașe mari, se poate observa și în mare parte în copiii dela țară, stă în strânsă legătură cu două împrejurări însemnate, adică odată cu micșorarea rezistenței copilului prin febră și apoi cu procesul înmulțirii rapide a bacteriilor și a discompunerii chimice în laptele de vaci.

Mama își poate scuti bine copilul de stricăciunea aceasta din urmă, mai cu seamă când îi schimbă hrana, dacă întrebuințează pentru copii cu nutremânt exclusiv

făina lactată Nestlé,

care conține lapte curat de alpi, probat aproape un timp de jumătate de secol. Făina lactată Nestlé este totdeauna gata de întrebuințare, meru nutritivă, nu se înăcrește niciodată nici nu se discompune și ține în regulă activitatea organelor de mistuire.

[160] 2—3

Nr. 664/1908.

[174] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în Berivoiu mici (Berivoiel) protopresbiteratul Făgăraș se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B., pentru întregirea venitelor dela stat.

Reflecții, să-și aștearnă rugarea, cu documentele recerute, până la termenul pus subsemnatului oficiu, având a se înfățișa, înainte de alegere cu opt zile aleghătorilor pentru a cânta, respective a oficii și cuvântă.

Făgăraș, în 23 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al tracului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresb.

Nr. 304/1908 prot.

[175] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Cerghidul-mare**, salar 600 cor. și anume: 550 cor. din repartitie, iar 50 coroane din venitul cantoral, cuartir și grădină.

2. **Erdősangeorgiu**, salar 600 cor. din repartitie, cuartir și grădină.

3. **Icelandul-mare**, salar 600 cor. și anume 400 cor. din repartitie, și usufructul alor 12 jugăre de pământ comasat în preț de 200 cor., cuartir și grădină.

4. **Medeșfalău**, salar 600 cor. și anume 200 cor. din repartitie, 280 cor. din lada bisericii și 120 cor. venit cantoral din naturalii și stolă, cuartir și grădină.

5. **Petea-de-câmpie**, salar 600 cor. și anume: 172 interesele unei obligațiuni de stat, 188 cor. din repartitie și usufructul alor 12 jugăre de pământ în preț de 240 cor., și venitele stolare îndatinate, cuartir și grădină.

Cei aleși în Cerghidul-mare, Medeșfalău și Petea de câmpie au să-și ocupe deodată cu postul învățătoresc și postul cantoral, eară cei aleși în Erdősangeorgiu și Icelandul mare vor ocupa postul de cantor numai dela 1 Iulie 1910, dela care dat vor primi și venitele cantorale, cari în Icelandul-mare sunt computeate în 400 cor. eară în Erdősangeorgiu în 200 cor.

În comunele în cari salarele nu se pot întregi la minimul legal conform art. de lege XXVII din 1907, din mijloacele bisericești îndată după ocuparea posturilor se va înainta rugă la înaltul ministeriu de culte și instrucțiune publică pentru ajutor de stat.

Quincenalele se compută la toate posturile numai dela instituirea definitivă la școalele acestora. Anii serviți la alte școale nu se consideră.

Învățătorii sunt îndatorati a ține prelegere cu școlarii de repetiție, a instrui elevii în cântările bisericești și a cânta cu ei răspunsurile la liturgie și a ocupa elevii cu grădinaritul.

Reflecții la vreunul din aceste posturi vor avea a se prezenta în zi de Duminică ori sâmbătoare la biserică spre ași arată dexteritatea în cântări și tipic, și să-și aștearnă rugările instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul susindicat.

Murăș-Oșorhei, 23 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Murăș-Oșorheiului în conțelegere cu comiteele parohiale.

Ștefan Russu
protopresbiter.

Nr. 40/1908.

[156] 3—3

Publicațiune.

Pentru edificarea bisericii gr.-or. din Teuțiu, protopresbiteratul Alba-Iulia, să descrie licitațiune minuendă pe ziua de 29 Iunie st. v. la 11 oare a m. carea să va ține în localul școlai.

Planul și preliminarul de spese aprobat de Preavenerabilul Consistor arhidiecezan cu Nr. 3435 Epit. 1908 din 28 Martie 1908 să pot vede la oficiul parohial.

Doritorii de a licita și luă în întreprindere zidirea bisericii au să depună un vadiu de 10% dela suma preliminară cu 7721 cor. 24 fil. în bani gata. Materialul are de al da comuna bisericească, adică: peatră, cărămidă, var, năsip și cărăușile dela Alba-Iulia și de unde se va cere.

Teuțiu, 8 Iunie 1908.

Dionisii Popovici
paroh.

Anghel Luca
notar.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Albei Iuliei.

Văzut:

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 412/1908.

[157] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”, și anume în:

1. comuna **G. Hodac** cu salar anual de 600 cor., solvibil în 4 rate decursive din cassa bisericii, cuartir în natură, 5 stângini lemne pe picioare în pădure și folosirea grădinei școlare.

2. **Idicel-Pădure**, salar 600 cor., cuartir și lemnele de focărit.

3. **Nadoș-română**, salar 600 cor., cuartir și lemnele de focărit.

4. **Urșiu-superior**, salar 600 cor., cuartir și lemnele de focărit.

5. **Ibancști-Pădure**, salar din repartitie pe popor cor. 380, ajutor dela stat ca întregire până la suma de 600 cor. respective 1000, condiționat, dacă se va licuיד, relut de grădină 20 cor., lemne de focărit pe picioare și cuartir.

6. **Filea**, salar 600 cor., cuartir în natură și lemne de focărit.

7. **Maierău**, salar 600 cor. din repartitie pe popor și din cele 5% după darea directă, cuartir și lemne de focărit.

8. **Dumbrava**, salar anual 1000 cor. din repartitie pe popor, cuartir în natură și lemne de focărit.

9. **Muraș-Cueșd**, salar 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de focărit.

10. **Poleț**, salar 600 cor., anume 300 cor. din cassa bisericii și 300 cor. din repartitie, cuartir și lemne de focărit.

11. **Sacalul-de-pădure**, salar 600 cor., cuartir și lemne de focărit în valoare de 20 coroane.

Cu 1 Iuliu 1910 salarele învățătoresci sunt sistematizate la suma minimală de 1000 cor. și quincenalele prescise.

Suplicele concursuali, provăzute cu documentele recerute de lege, să se aștearnă subscrisului în termenul deschis, p. u. Deda, indicând suplicanții p. u., comuna unde locuiesc și protopresbiteratul acelei comune.

Învățătorii sunt îndatorati a ține prelegere cu școlarii de repetiție și sub decursul sf. liturgii a cânta cu copii în cor.

Murăș-Cueșd, 18 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. Reghin în conțelegere cu comiteele parohiale:

Galacteon Șagău
protopresbiter.

Nr. 634/1908.

[158] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din **Perșani**, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Ro-

mân” cu salar de 600 cor. cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită cererile în corformitate cu legile din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterat gr.-or. până la termenul arătat cu aceia observare, că alesul are și îndatorirea, de a instrui tineretul în cântările liturgice, ca să poată cânta Duminica și sâmbătoria în biserică.

Quincenalele se vor socoti numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt, începând dela alegere.

Făgăraș în 20 Maiu 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al tracului Făgăraș, în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolau Borzea
protopresbiter.

Nr. 102/1908

[161] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericească de cl. III. **Valea-Verde** în protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” la ordinul consistorial nr. 2205 B.

Venitele sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea dotării preoțești din partea statului.

Doritorii a ocupa acest post să trimită concursurile lor cu documentele recerute la oficiul subscris și să ceară informațiuni spre orientare.

Câmpeni, 13 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. orient. al Câmpenilor.

Romul Furduiu
protopresbiter.

Nr. 563/1908.

[162] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele conf. gr.-or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurei se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Mercurea**, un post de învățător, salar 1000 relut de cuartir 100 cor., de grădină 50 cor. și de lemne 50 cor.

2. **Ludoș**, un post de învățător cu salar de 600 cor. dela biserică.

3. **Cărpiniș**, un post de învățător, salar 600 cor., relut de cuartir 40 cor. și 2 stângini lemne de foc.

4. **Gusu**, un post de învățător cu salar de 600 cor. din lada bisericii.

5. **Broșteni**, un post de învățător, salar 600 cor.

6. **Beșinău**, un post de învățător salar 600 cor., din repartitie de pe popor, cuartir, grădină, și lemne de foc în natură.

Quincenalele se compută la toate posturile numai dela instituirea definitivă la școalele acestea. Anii serviți la alte școale nu se consideră.

În comunele, în cari salarele nu se pot întregi la minimul legal conf. art. de lege XXVII din 1907, din mijloacele bisericești, îndată după ocuparea posturilor se va înainta rugă la înaltul ministeriu de culte și instrucțiune publică pentru ajutor de stat.

Cei aleși sunt datorati a instrui elevii în cântările bisericești, a ține strana în Damineci și sâmbători și a cânta cu ei răspunsurile la liturgie, a ocupa elevii cu grădinaritul și a ține iarna școală și cu analfabeții.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu prot. în termenul deschis, având voie concurenții a se prezenta,

cu prealabila înțelegere a protopresbiterului, la biserică, spre a face cunoștința poporului.

Mercurea, 19 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or.:

Avr. S. Pécariu
protopresb.

Concurs repeșit.

Pentru întregirea posturilor de parohi din parohiile vacante mai jos însemnate de clasa a III-a protopresbiteratul Iliei, prin aceasta să descrie de nou concurs cu termen de zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

1. **Glodilești**.2. **Brădățel** cu filiile **Runcșor și Vica**.

3. **Gialcuta** cu filiile **Târnavă și Căbești**, ubicațiunea parohiei conform ordinului consistorial Nr. 269 Bis. din 20 Martie 1907 va fi în Târnavă și nu în Gialcuta.

Venitele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au a-și înainta suplicele instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul deschis, și până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial electoral se pot înfățișa înaintea aleghătorilor pentru a cânta respective a oficii și cuvântă.

Iliia, la 19 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. ort. român al Iini în conțelegere cu comiteele parohiale concernente.

George Oprea
protopresb.

(164) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa III-a **Burjuc**, protopresbiteratul Iliei, prin aceasta să descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au a-și înainta suplicele instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul deschis, și până inclusiv 8 zile înainte de sinodul parohial electoral să pot înfățișa înaintea aleghătorilor pentru a cânta respective a oficii și cuvântă.

Iliia, la 19 Iunie v. 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. ort. al Iliei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

George Oprea
protopresb.

[165] 3—3

Nr. 336/1908.

[166] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante în comunele bisericești, mai jos însemnate și anume: 1. **Bucium-Cerb**, 2. **Bucium-Isbita**, 3. **Bucium-Muntari**, 4. **Cărpiniș** cu Vătop, 5. **Cinruleasa**, 6. **Galați** și 7. **Petrângeni** cu Valea Bulzului, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Toate posturile sunt dotate cu salar de 600 cor. din repartitie, locuință și lemne de foc.

Întregirile de salar se vor face la timpul său ear quincenalele se vor da numai după timpul servit la aceste școale.

Doritorii a ocupa aceste posturi să trimită concursurile instruite cu documentele cerute de legile în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis și să se prezinte înainte de alegere, poporul la biserică pentru a-și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Abrud, 19 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al Abrudului.

Petru Popovici
protopresb.

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Cosma M., Album de țesături și broderii naționale 16—

— Modele de cusături românești caet I. —50

— Modele de cusături românești caet II. 1—

A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III a 1—